

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2015 M. VASARIO 25 D. NUTARIMO NR. 217 „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO PREVENCIJOS
TARPINSTITUCINIO VEIKLOS PLANO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO
(TAP-20-522(2), TAIS 20-9408)**

2020-06-25 Nr. NV-1774

Vilnius

Projekto rengėjas – Sveikatos apsaugos ministerija (SAM).

Projekto tikslas – patikslinti Narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos planą įgyvendinančių institucijų sąrašą, priemones, lėšas, vertinimo kriterijus ir jų reikšmes.

Esama situacija:

Valstybinė narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos 2018-2028 m. programa (patvirtinta Seimo 2018-12-13 nutarimu Nr. XIII-1765), nustato ilgalaikės valstybės politikos tikslus, uždavinius ir įgyvendinimo kryptis, padedančias mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio paklausą, pasiūlą bei žalą asmeniui ir visuomenei. Programoje nustatyti tikslai ir uždaviniai įgyvendinami pagal Narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinius veiklos planą (TVP) (patvirtinta Vyriausybės).

Vadovaujantis Strateginio planavimo metodikos nuostatomis, TVP tikslinamas kasmet ir papildomas naujais planuojamais metais.

Projekto esmė, nauda. Siūlomi pagrindiniai TVP pakeitimai ir papildymai:

- **Papildyti TVP įgyvendinančių institucijų sąrašą** Generaline prokuratūra ir Specialiųjų tyrimų tarnyba bei rekomenduoti dalyvauti įgyvendinant TVP valstybės ir savivaldybių institucijoms / įstaigoms, kurios nėra pavaldžios / atskaitingos Vyriausybei.
- **Patikslinti TVP priemones (1 priedas)**, apjungiant kai kurias priemones, dalį priemonių perkeltiant į TVP 3 priedą, atsisakant neaktualių priemonių, koreguojant jų pavadinimus bei skiriamas lėšas, tikslų ir uždavinių formuluotes suvienodinant su TVP formuluotėmis.

Numatytos 34 priemonės, kurias vykdo 11 institucijų (12 priemonių vykdo Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (NTAKD), po 4 SAM, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Kalėjų departamentas, 3 Policijos departamentas, 2 Muitinės departamentas, po 1 Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Statistikos departamentas, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba).

Šioms priemonėms įgyvendinti 2020 m. numatyta 34 909,7 tūkst. eurų, iš jų 33 479,7 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų ir 1 430 tūkst. eurų kitų šaltinių (ES finansinė parama ir kt.) lėšų. Lėšų, lyginant su 2019 m., sumažėjo 13 288,9 tūkst. eurų. Mažėjimas susijęs su tuo, kad kitų šaltinių finansuojama suma mažėja 12 644 tūkst. eurų, nes dalis Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos priemonių perkeliama į 3 priedą (joms 3 priede numatyta 12 229 tūkst. eurų), valstybės biudžeto lėšos mažėja nežymiai – 644,9 tūkst. eurų.

Daugiausia šių lėšų skiriama: 1.1.4 priemonei – plėtoti sveiką gyvenseną ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose – 14 463 tūkst. eurų (SAM); 1.4.2 priemonei – stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse – 6 306 tūkst. eurų (SAM); 2.1.3 priemonei – teikti ambulatorines ir stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, sergantiems priklausomybės ligomis – 5 273 tūkst. eurų (SAM); 2.2.1 priemonei – teikti psichosocialinės reabilitacijos ir integracijos į darbo rinką paslaugas asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų – 1 430 tūkst. eurų (Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai); 4.1.2 priemonei – atlikti neteisėto alkoholio, tabako gaminių, narkotinių ir psichotropinių medžiagų gabenimo kontrolės veiksmus šalies viduje – 1 689 tūkst. eurų (Muitinės departamentui).

- **Patikslinti TVP priemonės, prisidedančias prie jo įgyvendinimo (3 priedas)** (priemonės įtrauktos į kitus strateginius dokumentus).

Numatytos 49 priemonės, kurias vykdo 18 institucijų (be institucijų, įgyvendinančių 1 priedo priemones, dalyvauja ir Užsienio reikalų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Generalinė prokuratūra, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Muitinės kriminalinė tarnyba, Nacionalinė švietimo agentūra ir kt.).

Šioms priemonėms įgyvendinti 2020 m. numatyta 16 330 tūkst. eurų. Lėšų, palyginti su 2019 m., padidėjo 12 666,7 tūkst. eurų.

- **Patikslinti TVP vertinimo kriterijus ir reikšmes (2 priedas).** Kriterijų ir jų vertinimo reikšmių sąrašas papildomas naujais rezultato / produkto kriterijais: 14-21 m. jaunų asmenų, baigusių Ankstyvosios intervencijos programos užsiėmimus, dalis nuo visų pradėjusių lankyti skaičiaus (proc.); pakartotinai apsilankiusių interneto svetainėje www.askritis.lt lankytojų dalis nuo visų svetainės lankytojų skaičiaus (proc.); mokyklų, kuriose taikomos integruotos programos, dalis (proc.); savižudybių skaičius 100 tūkst. gyventojų; organizuotų ūkio subjektų, vykdančių veiklą su alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiais, patikrinimų skaičius; atliktas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo laisvės atėmimo vietų įstaigose tyrimas ir kt.

Igyvendinant Projekte numatytas priemones, planuojama tęsti prevencijos kokybės užtikrinimą; gerinti priklausomybės ligų profilaktikos, diagnostikos ir gydymo kokybę ir prieinamumą; tęsti psichosocialinės reabilitacijos ir integracijos į darbo rinką paslaugų teikimą; užtikrinti psichoaktyviųjų medžiagų prevencijos kokybę, diegiant Europos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės standartus; koordinuoti priežiūrą vykdančių institucijų veiklą, susijusią su alkoholiniais gėrimais, tabako gaminiais; atstovauti nacionalinius interesus ES ir kitose tarptautinėse organizacijose; parengti ir įgyvendinti asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, reintegracijos bandomąjį modelį; numatyti pakaitinį gydymą laisvės atėmimo vietose esantiems asmenims, kuriems diagnozuoti psichikos / elgesio sutrikimai dėl narkotinių medžiagų vartojimo; įteisinti informacijos apie alkoholio žalą pateikimą ant alkoholio produktų; stiprinti pajėgumus užkardant, atskleidžiant ir tiriant ekonominius nusikaltimus; parengti metodines rekomendacijas dėl procesinių veiksmų virtualiosiomis valiutomis atlikimo; parengti teisės aktų projektus, mažinančius perteklinius ribojimus įsidarbinti psichikos / elgesio ligomis sergantiems asmenims; stiprinti pareigūnų gebėjimus; sukurti laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų integracijos į visuomenę modelį; vykdyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo ir paslaugų poreikio tyrimą muzikos festivalių metu; vykdyti internetinį narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimo tyrimą; organizuoti alkoholio vartojimo, jo daromos ekonominės žalos sveikatai ir ūkiui stebėsenos vertinimą ir kt.

Numatoma nauda – bus sudaryta galimybė TVP įgyvendinančioms institucijoms koordinuotai, nuosekliai ir kryptingai įgyvendinti Valstybinės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos 2018-2028 m. programos tikslus ir uždavinius.

Derinimas: Projektas suderintas su TVP įgyvendinančiomis institucijomis ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės ir Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės 2020-04-15 pažymoje Nr. NV-1069 bei Teisės grupės 2020-04-10 išvadoje Nr. NV-1013 pateiktas pastabas (suderinta darbo tvarka).

Atitiktis Vyriausybės programai – atitinka Vyriausybės programoje numatytus siekius stiprinti kovą su nelegalia alkoholio, tabako ir kitų narkotinių gaminių prekyba, skatinti visuomenės supratingumą apie alkoholio, tabako žalą, didinti atsakomybę už alkoholinių gėrimų, tabako gaminių pardavimą nepilnamečiams, pasiekti, kad nepilnamečiai neturėtų prieigos prie alkoholinių gėrimų, o pats alkoholio vartojimas visiems visuomenės nariams taptų kiek galima mažiau patrauklus, itin daug dėmesio skirti alkoholio vartojimo prevencijai didelės rizikos asmenų grupėse ir kt. (48, 49 p.).

Dalykinio vertinimo išvada.

Projektą siūlome **svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje**, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lrv.lt